

[Waldorff.]

vendelsesområder osv. betyde ekstraomkostninger, som betyder et tryk på de små virksomheder. Det er en virkning, som vil svare til momsens virkning i sin tid. De store virksomheder vil ikke blive belastet af disse ting, fordi disse oplysninger allerede i høj grad indgår i produktionsplanlægningen.

For det tredje vil bestemte kvalitetskrav til produkterne betyde investeringer i forædlingsapparatet, og det vil igen belaste de små virksomheder mere end de store.

For det fjerde og sidste vil kravet om depositum til retablering af færdigudnyttede arealer øge udgifterne relativt mere for små end for store produktioner.

Der vil altså ske en forskydning i forholdet mellem fremstillingspris og transportpris, og det vil betyde, at de større virksomheder vil komme til at dominere, de lokale markeder vil blive opløst.

Det, man ser i denne lovgivning – og det er måske nok det mest spændende – er et godt eksempel på, hvordan staten træder til, når profitten inden for forskellige brancher bliver for lav. Man ser også, at statens indgriben tjener til at fremme en rationalisering og en monopolisering. Det er ikke nogen hemmelighed, heller ikke for udvalget, som har beskæftiget sig med denne ting. Miljøministeren har gang på gang understreget, at Industrirådet er helt indforstået med lovforslaget, og hvis de borgerlige partier har stillet nogle skeptiske spørgsmål til lovforslaget, har ministeren svaret med at fremhæve Industrirådets aktive interesse i denne lovgivning. Man fornemmer, at ministeren har tænkt: er de borgerlige partier da så langsomme, at de ikke fatter pointen? Problemet er selvfølgelig, at visse af disse partier har andre kapitalinteresser at varetage end dem, der nu er dominerende i Industrirådet.

Det undrer mig nu alligevel, at fremskridtspartiet går ind for forslaget. Det skyldes formentlig, at meddelelsen af eneretsbevillinger foreløbig er trukket ud, og det kunne jeg forestille mig var til en vis ærgrelse for bl. a. Industrirådet.

Men hvad er så konklusionen på alt dette? For socialister er det ikke i første omgang et problem, om en statslig indgriben styrker den ene eller den anden kapitalfraktion. Det er derimod afgørende, hvad en sådan indgriben indebærer for arbejderklassen og bredere lag i befolkningen. Derfor må vi støtte sådan noget

som en miljølovgivning, selv om den har en virkning, der svarer til den, jeg her har skitseret for råstoflovens vedkommende.

Imidlertid vil jeg sige, at mit arbejde med råstoflovsforslaget siden førstebehandlingen har betydet, at jeg er væsentlig mere skeptisk over for de miljømæssige og ressourcemæssige virkninger af loven, end vi har givet udtryk for tidligere. Vi har ikke nogen særlig tillid til, at denne bemyndigelseslov vil betyde væsentlige landvindinger. Vi afviser ikke helt, at den vil have nogen virkning. Vi mener, at kravet om genetablering af udnyttede arealer er væsentligt. Vi mener muligvis også, at kortlægningen kan have betydning, men der er intet, der garanterer, at en egentlig økologisk forsvarlig anvendelse af de naturlige ressourcer vil finde sted. Den strukturrationalisering af erhvervene, som vil komme, sikrer ikke i højere grad end den nuværende tilstand, at noget sådant vil ske. Der kan være enkelte områder, hvor ministeren vil bruge sin bemyndigelse til at sikre særlige råstoffer.

Det kan derimod siges med meget stor sikkerhed, at denne monopolisering vil blive sat i gang. Det langsigtede og skrækindjagende perspektiv er selvfølgelig en monopolstilling som den, F. L. Smidth har inden for cementindustrien, men der vil begribeligvis gå meget lang tid, inden grus- og stenproduktionen vil udvikle sig så vidt.

Det kan også siges med meget stor sikkerhed, at denne monopolisering vil betyde stigende priser på byggematerialer til skade for de mennesker, som skal købe husene eller bo i dem i sidste ende. Det er baggrunden for, at VS ikke vil gå positivt ind for lovforslaget, men vil undlade at stemme for det.

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Må jeg begynde med at udtrykke min beundring for hr. Waldorff, for jeg kender ikke én sag, hvor hr. Waldorff ikke har en omfattende og grundig viden og mange spørgsmål og lige så mange svar med det samme.

Jeg vil ligesom for god ordens skyld sige, at baggrunden for lovforslaget er ressourcesituationen. Det er påvist, at der inden for nogle år vil kunne opstå mangel på bl. a. ler, grus og sten. Det foreslås derfor i lovforslaget, at man laver en planlægning af råstofindvindingen, råstofudnyttelsen, så denne planlægning vil kunne sikre landets forsyning med råstoffer i